

**Звіт про громадське обговорення
проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу»**

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення:

Міністерство освіти і науки України

2. Зміст питання або назва проекту акта, що виносилися на обговорення:

Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу» (далі - законопроект).

Законопроект розроблено з метою оновлення системи наукової та науково-технічної експертизи, що сприятиме підвищенню якості організації та проведення експертної діяльності, можливості залучення іноземних експертів та встановлення гнучких умов оплати праці експертів.

Законопроектом передбачається:

розширення та конкретизація принципів наукової і науково-технічної експертизи;

уточнення переліку, прав та обов'язків учасників проведення наукової і науково-технічної експертизи;

визначення умов проведення окремих типів наукової та науково-технічної експертизи;

визначення умов і механізмів оплати праці експертів та інших учасників проведення наукової та науково-технічної експертизи;

визначення особливостей проведення наукової та науково-технічної експертизи заявок на одержання фінансової підтримки, а також звітів за завершеними науковими дослідженнями та розробками, виконаними за рахунок коштів державного бюджету;

залучення до проведення наукової та науково-технічної експертизи іноземних експертів;

створення вимог щодо запобігання та наслідків виявлення конфлікту інтересів під час проведення наукової і науково-технічної експертизи;

реформування механізму перегляду результатів наукової та науково-технічної експертизи;

оновлення форм відповідальності експертів та інших учасників проведення наукової і науково-технічної експертизи за порушення зазначених вище вимог.

Громадське обговорення проводилося у формі електронних консультацій. Законопроект було розміщено 10 грудня 2020 р. на офіційному веб-сайті Міністерства освіти і науки України за посиланням: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-onoviti-sistemu-naukovoyi-ta-naukovo-tehnichnoyi-ekspertizi-gromadske-obgovorennya>

Зауваження та пропозиції до законопроекту приймалися до 25 грудня 2020 р. на електронну адресу: k_zuieva@mon.gov.ua

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні:

Протягом встановленого для обговорення з громадськістю терміну надійшли зауваження та пропозиції від чотирьох адресантів: Даневича Федора Анатолійовича (зав. відділу фізики лептонів Інституту ядерних досліджень Національної академії наук України), Громадської організації «Арт-терапевтична асоціація», Українського інституту міжнародної політики та Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій.

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до Міністерства освіти і науки України за результатами обговорення:

Даневич Федір Анатолійович надав пропозицію повністю вилучити з проекту Закону усі пункти, що стосуються вимоги державної акредитації експертів та передбачити, що відповідальність за залучення до експертизи людей з невідповідною або низькою кваліфікацією мають нести посадові особи, які їх залучають.

Українським інститутом міжнародної політики запропоновано доповнити перелік об'єктів, які підлягають обов'язковій науковій і науково-технічній експертизі, у зв'язку з необхідністю гармонізувати законопроект із положеннями законодавства у сфері трансферу технологій, такими об'єктами:

технології, складовими яких є винаходи та/або корисні моделі та/або сорти рослин та/або породи тварин, які закуповуються за бюджетні кошти;

технології, створені або придбані за бюджетні кошти, які передаються юридичним особам, що зареєстровані в інших країнах, або фізичним особам-іноземцям, або особам без громадянства.

Зауваження Наукового комітету стосуються вилучення з законопроекту частини норм, підготованих робочою групою Національної ради України з питань розвитку науки і технологій, зокрема:

- з проекту була вилучена низка норм, які давали можливість при проведенні наукової та науково-технічної експертизи заявок на одержання фінансової підтримки визначати критерії обов'язкового залучення іноземних експертів, зокрема для заявок з великими річними обсягами фінансування;

- з проекту вилучені всі конкретні норми, що стосувалися критеріїв наявності конфлікту інтересів при проведенні експертизи заявок на одержання фінансової підтримки за рахунок коштів державного бюджету;

- повністю вилучена з Проекту норма про реєстри недобросовісних виконавців, яка давала замовникам експертизи конкретний механізм боротьби з порушеннями у сфері наукової та науково-технічної експертизи;

Також Науковим комітетом Національної ради України з питань розвитку науки і технологій запропоновано прибрати з Проекту норму про обов'язковість акредитації, принаймні для фізичних осіб, з одночасним відновленням тих положень Проекту у редакції, підготовленій робочою групою, що стосувались вимог до виконавців та організаторів наукової і науково-технічної експертизи.

Пропозиції Громадської організації «Арт-терапевтична асоціація» стосуються:

- заміни в тексті законопроекту слова «заінтересовані» на «зацікавлені»;
- встановити мінімальну кількість експертів для розгляду однієї заявки (звіту) у кількості трьох осіб замість двох, якщо висновки кардинально розійдуться;
- не вилучати громадську та інші наукові і науково-технічні експертизи;
- уточнення форми заяви виконавця про відсутність конфлікту інтересів, яка є невід'ємною частиною договору на проведення наукової та науково-технічної експертизи;
- вилучення ознаки наявності конфлікту інтересів у виконавця експертизи заявок на одержання фінансової підтримки, а також звітів за завершеними науковими дослідженнями або науково-технічними (експериментальними) розробками, якщо протягом останніх п'яти років він мав наукову співпрацю, спільну наукову публікацію або патент з авторами/виконавцями заявки, що підлягає експертизі, оскільки саме такий термін є необґрунтованим.

5. Інформація про рішення, прийняті за результатами обговорення:

При доопрацюванні законопроекту зауваження та пропозиції, отримані під час громадського обговорення, враховані частково.

Враховано пропозиції Українського інституту міжнародної політики щодо доповнення переліку об'єктів, які підлягають обов'язковій науковій і науково-технічній експертизі.

Також враховано пропозиції Громадської організації «Арт-терапевтична асоціація» щодо форми заяви виконавця про відсутність конфлікту інтересів шляхом уточнення норми, що така заява подається в письмовій формі.

Пропозиція Громадської організації «Арт-терапевтична асоціація» щодо вилучення ознаки наявності конфлікту інтересів у виконавця експертизи заявок на одержання фінансової підтримки, а також звітів за завершеними науковими дослідженнями або науково-технічними (експериментальними) розробками, якщо протягом останніх п'яти років він мав наукову співпрацю, спільну наукову публікацію або патент з авторами/виконавцями заявки, що підлягає експертизі, оскільки саме такий термін є необґрунтованим, врахована частково, шляхом зменшення зазначеного терміну до 3 років.

Частково враховано зауваження Наукового комітету щодо вилучення з законопроекту, підготованого робочою групою Національної ради України з питань розвитку науки і технологій, низки норм, які давали можливість при проведенні наукової та науково-технічної експертизи заявок на одержання фінансової підтримки визначати критерії обов'язкового залучення іноземних експертів, зокрема для заявок з великими річними обсягами фінансування. Стаття 25 законопроекту доопрацьована та доповнена нормою, що передбачає можливість залучення іноземних експертів та встановлення у договорі на проведення експертизи критеріїв залучення іноземних громадян або працівників закордонних установ чи організацій як експертів та/або інших учасників експертизи.

Пропозиції Даневича Федора Анатолійовича та Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій щодо необхідності вилучення з проекту Закону усіх норм, що стосуються вимоги державної акредитації експертів враховано частково. Під час підготовки законопроекту з метою погодження із заінтересованими органами зазначена норма буде доопрацьована, шляхом визначення вимог до фізичних та юридичних осіб виконавців та організаторів експертизи, які не потребуватимуть проходження акредитації.

Не враховано зауваження Наукового комітету щодо вилучення з законопроекту, підготованого робочою групою Національної ради України з питань розвитку науки і технологій, норм, що стосувалися критеріїв наявності конфлікту інтересів при проведенні експертизи заявок на одержання фінансової підтримки за рахунок коштів державного бюджету, оскільки зазначені норми не вилучені а перенесені до статті 21 законопроекту, яка має назву «Конфлікт інтересів».

Пропозиція щодо встановлення мінімальної кількості експертів для розгляду однієї заявки (звіту) у кількості трьох осіб замість двох, якщо висновки кардинально розійдуться, не враховано, оскільки при проведенні конкурсних відборів виникають випадки, коли за певною тематикою неможливо знайти трьох експертів. При цьому, норми закону не забороняють замовнику або організатору експертизи призначати більше експертів.

Пропозиція Громадської організації «Арт-терапевтична асоціація» щодо вилучення громадської та інших наукових і науково-технічних експертиз не враховано, оскільки з положень Закону вилучено всі види експертизи в тому числі й державна, водночас право на проведення експертизи надано всім фізичним та юридичним особам, які відповідають вимогам, визначеним у Законі, або пройшли державну акредитацію.

Пропозиція Наукового комітету щодо необхідності залишення в законопроекті норми щодо реєстрів недобросовісних виконавців, яка давала замовникам експертизи конкретний механізм боротьби з порушеннями у сфері наукової та науково-технічної експертизи, не враховано, оскільки статтею 18 законопроекту замовнику експертизи надано право створювати бази даних про організаторів та виконавців експертизи, заносити до них оцінки якості виконаних експертних робіт.

В подальшому проєкт акта буде направлений на погодження до Міністерства фінансів, Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, Міністерства цифрової трансформації та інших заінтересованих центральних органів виконавчої влади.

Генеральний директор
директорату науки та інновацій

Юлія Безверщенко